

Črni blok in anarhizem

Če je anarhizem politična ideja, o kateri je bilo izrečenih največ neumnosti, potem je črni blok (black bloc) taktika, ki doživlja podobno usodo. Zanimivo je, in ni naključje, da je oboje medsebojno povezano.

Anarhizem se je v svoji zgodovini srečeval in soočal z mnogimi poizkusi diskreditacije in kriminalizacije, za kar so ponavadi skrbeli različni aparati, strukture in institucije, ki so bile podrejene vladajoči politiki in obstoječi ureditvi. Z različnimi sredstvi so anarhistično gibanje želeli očrniti in zatreti. Enkrat z javnim blatenjem ideje in njenih aktivistov, drugič s tajno policijsko akcijo in državnim nasiljem nad anarhisti. Vse z namenom zavarovati obstoječo obliko “vladavine”, ki omogoča vladajočim elitam položaj in moč, ki jim služi za izkoriščanje ljudstva v svoje koristi. Poleg tega, da je sistem uporabljal taktike zaslepljevanje javnosti, lažnih podatkov in manipulacije, ne smemo pozabiti na dolgo, vztrajno, sistematsko in dobro načrtano zatiranje in državni teror, ki ju izvajajo različne države z različnimi oblikami vladavin in v različnih obdobjih nad anarhisti in anarhizmom kot družbenim gibanjem.

Podobno usodo pripravlja današnja vladavina novodobnemu anarhističnemu gibanju. Še posebej taktiki “črni blok”, ki jo uporabljajo anarhisti in se jo v javnosti povezuje z anarhizmom. Po “vstaji” protiglobalizma v Seattlu, novembra 1999, ko so anarhisti zavzeto in aktivno sodelovali pri prekinitvi srečanja Svetovne trgovinske organizacije (WTO), se o anarhizmu prične vnovič javno govoriti. Znova se mu pripisujejo največje neumnosti: od nasilja, fašizma in desničarstva, do vandalizma, huliganstva in terorizma. V glavnem zaradi nevednosti in nepoznavanja temeljnih misli in dejstev o anarhističnem gibanju, zagotovo pa to ni edini razlog “zavajanja” javnosti in medijskih laži. Sistem se tudi danes varuje z najbolj nehumanimi sredstvi in medijska manipulacija, “vladavini” podrejenih množičnih medijev, je ena izmed teh. Vnovič pa se anarhizem srečuje tudi z že omenjeno represijo in državnim nasiljem.

Ugotovili smo torej, da se je anarhizem v vseh obdobjih boril z močnim nasprotnikom, državo, ki je imela veliko možnosti in je uporabljala ogromno različnih sredstev za onemogočanje in preprečevanje anarhističnega delovanja in razvoja. Motivacijo za poseg vladajočih po skrajnih in nehumanih sredstvih v delovanju proti anarhistom je povsem preprosto razkriti. Anarhizem se namreč v svojih temeljih postavlja proti kakršnimkoli oblikam “vladavine” države in njihovim avtoritetam. Išče dobro stran ljudi, solidarnost in mir. Zahteva enakopravnost, enake pogoje za vse in brezrazredno družbo. Izpostavlja probleme vladanja, zakona in avtoritete. Vladanje manjšine nad večino smatra za nelegitimno in opozarja na možnosti izkoriščanja take pozicije. Spodbuja vstajo, upor in revolucijo izkoriščanih in zatrtih. Poziva k razrednemu boju proti vladajočim bogatim elitam in stremi za vzpostavitev družbe, kjer ne bi nihče vladal nikomur in kjer bi vsak posameznik imel možnost ustvariti si življenje, kakršnega si želi. Spoštuje svobodo vseh ljudi in spodbuja osebni razvoj posameznika. Takšna drža oz. ideologija pa v razvoju v družbeno gibanje predstavljata grožnjo vsaki “vladavini”, privilegiju vladajočih in obstoječemu redu, ki preproste “male” ljudi drži v okovih. Bolj ko ljudje mislijo s svojo glavo in bolj ko se ljudje pričeje osvobajati teh okovov, bolj so vladajoči prestrašeni in čutijo ogroženost svojih interesov. Zaradi tega tudi začnejo posegati po vedno bolj nehumanih sredstvih.

Anarhisti so se od nekdaj strinjali v točki, da sta vstaja in upor proti izkoriščevalcem in vladavini, ki to izkoriščanje podpira, spodbuja in uporablja za doseg svojih ciljev, vedno na mestu, vedno upravičeni in vedno potrebni. Tako se v dobi “globalnega kapitalizma”, ko sta izkoriščanje v smislu “izkoriščaj ali bodi izkoriščen” in tekmovalnost po zakonu močnejšega glavni načeli delovanja, rojeva hud odpor problemom današnje družbe in sistema, ki v dobro kapitala, privatne lastnine in materialnih dobrin odpravlja z vsakršno moralno in etiko. Današnja vladavina kapitalizma daje veliko razlogov za upor in tako se je v samem srcu tega sistema, tega imperija, rodilo gibanje, ki predstavlja močno nasprotovanje obstoječim političnim, socialnim in ekonomskim razmeram. Rodilo se je “gibanje za globalno pravičnost”, ki predstavlja “globalni odpor” kapitalizmu in ekonomski globalizaciji. To gibanje je naredilo korak naprej predvsem v tem, da je združilo ogromno različnih skupin iz vseh delov sveta in ustvarilo močno silo, ki temelji na mednarodni solidarnosti in mednarodnem sodelovanju, ter predstavlja radikalne alternative politično in ekonomsko nepravičnemu svetu. Znotraj tega gibanja so svojo vlogo že takoj na začetku našli tudi anarhisti, ki igrajo pomembno vlogo v predstavi in boju “ljudstva iz Seattla”. Posebnost prinaša taktika “črnega bloka”, ki jo nekateri anarhisti uporabljajo na, predvsem protiglobalizacijskih, množičnih demonstracijah, in ki je sprožila mnoge razprave o taktikah in oblikah boja proti današnjemu sistemu.

Črni blok, kakršnega si v dobi protiglobalizacijskega gibanja predstavljamo, se prvič v taki obliki pojavi novembra 1999 v Seattlu, ko so se različne anarhistične skupine, posamezniki in posameznice iz različnih razlogov združili pod tem imenom. Ime ne pomeni naziva organizacije, v katero se lahko včlaniš, je le poimenovanje načina delovanja na demonstracijah in množičnih shodih. Predstavlja skupino, del demonstracije, ki je pripravljena na najmilitantnejšo obliko odpora. V Seattlu je več sto zamaskiranih "pripadnikov" črnega bloka poskrbelo za mnogo napadov na privatno lastnino velikih korporacij, multinacionalk, finančnih institucij in medijskih poslopij. To je, v želji po senzaciji, medije najbolj pritegnilo in črni blok je dobil etiketo nasilnežev. Različne medijske hiše so poročale o "anarhističnih neredih" in po dolgih letih se je o anarhizmu zopet začelo javno govoriti, seveda z negativnim prizvokom.

Razvoj protiglobalizacijskega gibanja oz. razvoj globalnega odpora je s seboj prinesel tudi razvoj taktike črnega bloka. Le ta postaja redni spremljevalec in akter protiglobalizacijskih shodov, razvija se v nepogrešljiv del vsake masovne demonstracije, vloga pa postaja vedno bolj pomembna. Kljub vsemu pa pri rojstvu črnega bloka ne gre iskati le imena Seattle. Črni blok je taktika, ki so jo uporabljale različne skupine, kot način političnega delovanja, ali kot način delovanja na protestnih shodih.

Največkrat se pri debati o rojstvu črnega bloka in o iskanju inspiracije za novodobni črni blok pojavlja ime Autonomien, ki so v sedemdesetih in osemdesetih letih predstavljali močno radikalno levičarsko gibanje, ki je delovalo predvsem v Nemčiji, vendar tudi drugod po Evropi. Gibanje avtonomistov se je ukvarjalo s kritiko obstoječih socialnih in političnih razmerij, ter z ustvarjanjem alternativ in ustvarjanjem "vzporednega sveta" – avtonomije. Slednje lahko ponazorimo predvsem z glavno tematiko gibanja, t.j. zasedništvom. Zasedeni prostori in poslopja so se razvijala v kulturne, socialne in politične centre, z veliko produktivnostjo in angažmajem. V teh avtonomnih centrih so se razvili odlični potenciali in pogoji za razvoj gibanja, saj so centri nudili mnogo aktivnosti, dogodkov, propagande in informacij. Za to so skrbele kino dvorane, knjižnice, infoshopi, koncertne dvorane, piratske radio postaje, javne kuhinje, bari, restavracije in ostali namensko urejeni prostori, ki so jih ustvarili sami. Seveda pa so se aktivisti z avtonomijo srečevali s pričakovano represijo države. Tako so v želji po ohranitvi svoje avtonomije in svojega dela bili prisiljeni sprejeti nasilje kot obliko boja, oziroma boljše kot obliko obrambe, saj drugače ne bi mogli doseči ničesar. Potrebno nasilje "avtonomistov", kot način odpora, se je predvsem kazalo pri obrambi zasedenih poslopij pred napadi, vdori in evikcijami policije in državnih sil. Znani pa so bili tudi po uličnih spopadih s policijo na demonstracijah in po uličnih spopadih z neonacističnimi skupinami. Nekateri rojstvo in inspiracijo za

novodobne črne bloke vidijo tudi v italijanski “vroči jeseni” konec šestdesetih let. Tudi tam je gibanje, ki je podpiralo črni blok, nosilo ime *Autonomia* in je združevala mlade delavce, del študentske populacije in ostalo radikalno urbano mladino. Ukvarjali so se s širokim spektrom akcij, od divjih stavk in zavračanja plačila računov, do uličnih spopadov in okupacij univerz. Kljub vsemu so “avtonomisti”, tako v Italiji kot kasneje v Nemčiji in ostalih delih Evrope, počasi izgubljali moč. Tako zaradi vse večje policijske in državne represije kot zaradi vse izrazitejšega oblikovanja teroristične elite. Država je uspela uničiti veliko širino baze, ki je podpirala črni blok, tudi z legalizacijo skvotov. Kljub vsemu je tudi v osemdesetih letih po ulicah evropskih metropol korakalo na tisoče ljudi, oblečenih v črno s transparenti, ki so nosili anarhistična sporočila. Tudi takrat so bili spopadi s policijo pogosti, prisotno pa je bilo tudi uničevanje lastnine raznih korporacij, finančnih institucij in nakupovalnih centrov.

Tudi v primeru ZDA ne moremo govoriti, da se je črni blok rodil v Seattlu, saj so anarhisti v ZDA skozi devetdeseta leta, z manj medijske pozornosti, uporabljali taktiko črnega bloka ob mnogih priložnostih. Že v času demonstracij proti Zalivski vojni, leta 1992, so v Washingtonu zamaskirane osebe razbile izložbe Svetovne banke. Črni blok se pojavi tudi na demonstracijah proti genocidu nad domorodci v San Franciscu, ob proslavi Kolumbovega pristanka na ameriške obale. Več tisoč anarhistov se združi v črni blok tudi na Millions March for Mumia, demonstraciji v podporo najbolj znanemu političnemu zaporniku v ZDA. Na teh ni bilo nasilja in črni blok v Philadelphiji je primer zglednega nenasilnega bloka, čeprav v maskah, pod črnimi zastavami in ob revolucionarnih sloganih. To dokazuje, da črni blok ne predstavlja skupine nasilnežev ali huliganov, katerih edini namen je nasilje in destrukcija, temveč da je to skupina, ki deluje premišljeno in uporablja različne taktike ob različnih priložnostih. Črni bloki so formirani tudi za prvomajske May Day proteste v New Yorku, Chicagu in Portlandu. Sigurno pa je bil Seattle prelomna točka, tako za gibanja, ki tvorijo gibanje za globalno pravičnost, kot za anarhiste in črni blok, kot taktiko.

Kakšne pa so glavne karakteristike novodobnega črnega bloka, ki se naprej od Seattla pojavlja praktično na vseh shodih “protiglobalizma”? Zunanji videz je sigurno prva stvar, ki nas pritegne. Črna oblačila in zamaskirani obrazi igrajo svojo vlogo tako simbolično kot tudi praktično. Črna barva je barva anarhizma in v obliki zastave sporoča, slavi ali napoveduje razpad oziroma smrt obstoječega sistema. Vendar pa se na demonstracijah anarhisti ne oblačijo v črno zaradi videza, izgleda ali mode. Črna oblačila in maske na obrazih v prvi vrsti služijo anonimnosti in enakosti. Jasno je, da policije in ostali “varnostni” elementi zahodnega sveta snemajo aktiviste in o njih vodijo evidence. Večkrat je ta državni nadzor podkrepjen z delom tajnih obveščevalnih služb in mnogokrat nima

zakonske podlage in se vrši ilegalno. Posamezniki, ki so odločeni poseči po militantni akciji, tako z maskiranjem zaščitijo svojo identiteto in onemogočajo državnim silam vršiti pritisk na posameznike. Policija ne izbira, ko se odloči aretirati ljudi, in gotovo ne izbira ko je treba nekoga obtožiti in kaznovati. Zato aktivisti ščitijo svojo identiteto, ter s tem svojo svobodo in svoje pravice. "Revolucionarni anarhizem" ščiti identitete zagovarja z nekoliko radikalnejših stališč, ki so za splošno javnost nedojemljiva in imajo bolj namen opogumiti soborce iz anarhističnih vrst. Smatra se namreč, da je potrebno za dobro borbe zaščititi svojo identiteto in s tem omogočiti, da se direktne akcije posameznikov in aktivno sodelovanje pri naslednjih masovnih akcijah lahko nadaljujejo. V raznih izjavah za javnost pa so aktivisti črnega bloka večkrat poudarili, da se nadejajo dneva, ko bodo na ulice lahko stopili brez mask. Torej tako kot zapatisti, ki se iz strahu pred posledicami ne želijo slikati niti v "zasebnem" življenju. Prav tako je bilo večkrat povedano, da izgled črnih blokov nima namena zastraševati javnosti ali jo provocirati. Bistvo izgleda je pomembnost za taktiko in koncept borbe.

Taktično črni blok predstavlja le en del demonstracije. Eno skupino, ki se samoorganizira za določeno protestno akcijo. Skupina je ponavadi sestavljena iz več manjših afinitetnih skupin, ki se združijo zaradi skupnih interesov, prepoznavne identitete in sodelovanja, kar črnemu bloku omogoča uporabo svoje strategije na demonstraciji. To ne pomeni, da se črni blok loči od ostalega dela demonstracije, predstavlja le eno skupino, ki ima svoje naloge, svoje načrte in cilje, mnogokrat pa tesno sodeluje z ostalimi skupinami. Anarhisti, ki zagovarjajo črni blok, vidijo pomembnost tega v sporočanju anarhističnih stališč in v militantni akciji, ki jo množični shodi omogočajo. Tako je črni blok skupina, ki stremi za konfrontacijo s sistemom, in ki ni pripravljena mirno sprejeti krivice, ki se dogajajo na teh demonstracijah. V prvi vrsti črni blok stopa na frontno linijo. Če je cilj demonstracije prekiniti srečanje elit, potem bo črni blok poizkušal prebiti policijske blokade, ki ščitijo prostor, kjer srečanje poteka. To pa je praktično nemogoče doseči brez posega po nasilnih sredstvih. Mnogokrat se črni blok spusti tudi v uničevanje lastnine določenih korporacij in institucij, ki so krive za stanje, v katerem se svet nahaja, ali ki imajo na vesti izkoriščanje ljudi in narave. Mnogokrat je to nasilje ušlo iz rok in nadzora, kar je pripeljalo do nesmiselnega vandalizma in nasilja, ki ga je nemogoče argumentirati in opravičiti. Nasploh je odnos črnega bloka do nasilja ena najbolj vročih tem, ki se pojavlja v razpravah o črnem bloku. Anarhisti zagovarjajo poseg po nasilju v primerih, ko je to potrebno, ko je potrebno sebe ali druge braniti pred nasiljem, ali ko nasilje prinese rešitev. Nasilna dejanja niso dejanja nemoči, ampak dejanja dobro ozavešenih ljudi, ki vidijo in čutijo krivico, in ki vedo, da se po mirni poti še nič nikoli ni spremenilo. Prav tako nasilne akcije dokazujejo, da imajo ljudje dovolj prevar in

laži in da so v borbi za pravico pripravljeni stopiti tudi tako daleč, da se fizično soočijo s sistemom, ki je sam po sebi organizirano in legalno nasilje, in ki za doseganje svojih interesov uporablja nasilje. Nasilnost protiglobalistov med drugim močno sporoča krizo sistema in ustvarja "alarmno stanje". Kljub vsemu je določena dejanja črnih blokov potrebno kritizirati, saj je nasilje sredstvo, ki mora biti uporabljeno premišljeno in v skrajnih primerih. Mora biti pravilno usmerjeno in legitimno. Na to opozarjajo mnoge anarhistične skupine, ki so razočarane nad dejanji črnih blokov. Sprožene so številne diskusije o tem koliko nasilja oziroma nenasilja je potrebno, kje je meja med nasiljem in obrambo, kakšno nasilje je potrebno in podobno. Te diskusije se odvijajo v različnih medijih "gibanja za globalno pravičnost", v primeru črnega bloka pa predvsem v medijih anarhistov, ki vidijo smisel črnega bloka, a obsojajo nepremišljena dejanja mnogih črnih blokov, ki so bili v preteklosti formirani in ki so s svojimi napakami najbrž naredili več škode kot koristi.

V Evropi je črni blok našel svojo bazo predvsem v skvoterskem, antifašističnem in anarhističnem gibanju. Vsa ta gibanja se v svoji borbi soočajo z represijo in državnim nasiljem. Na lastni koži občutijo krivice tega sistema in na lastne oči vidijo nasilje, ki ga vrši država. V svojem boju morajo poseči po nasilnih sredstvih in tu spoznamo, zakaj je črni blok angažiran s strani teh skupin. Skvoterji se morajo s silo zoperstaviti policiji, ki vrši napade, vdore in evikcije v zasedenih poslopih. Antifašistična borba je težko nenasilna in aktivisti so bili mnogokrat primorani poseči po nasilju. Anarhisti pa tako ali tako že stoletja opozarjajo na nehumanosti tega sistema in imajo v svoji zgodovini pestro zbirko nasilnih dejanj kot obliko političnega boja. V ZDA črni blok predstavljajo in argumentirajo predvsem individualni anarhisti, ki z izjavami za javnost poizkušajo argumentirati svoja dejanja in s tem demantirati laži, ki se jim jih pripisuje. V Evropi sporočila črnega bloka dajejo predvsem lokalne politične skupine, ki sodelujejo pri teh masovnih akcijah. Autonome Antifa je skupina iz Nemčije, ki nadaljuje tradicijo gibanja Autonomien in zagovarja in prakticira črni blok. Tudi anarhistični sindikat CNT iz Francije in Španije je ena izmed skupin, ki sodeluje pri formiranju črnih anarhističnih blokov in ki poizkuša obrazložiti bistvo te taktike in bistvo te ideje. Obstaja še mnogo drugih skupin in posameznikov, ki glede na lokacijo in priložnost sodelujejo v akcijah črnega bloka in ki poizkušajo preko različnih medijev predstaviti resnico in razloge, ki ženejo aktiviste v poseg po nasilnih sredstvih.

Po Seattlu so se zgodili mnogi poizkusi, enkrat bolj uspešni, drugič manj, formiranja črnih blokov. Praga je imela črni blok v modri skupini, ki je direktno, s kamenjem in palicami, napadla blokade, ki so preprečevale vstop v Kongresni center, kjer je potekalo srečanje Svetovne banke in Mednarodnega denarnega sklada. Vdor ni uspel, a divjanje po ulicah Prage se je nadaljevalo pozno v noč.

Uničene so bile restavracije McDonaldsa in Kentucky Fried Chickena, kot tudi nekatere banke. Srečanje so, zaradi nemirov na ulicah, udeleženci sami prekinili dan kasneje. Po Pragi se začne vneto govoriti o policijskih provokatorjih, ki se pomešajo med množico demonstrantov. Le ti skrbijo za provokacije, torej za začetek nasilnih akcij in tudi za napadanje nelegitimnih tarč. To vzbuja veliko nelagodje, saj je prav črni blok idealna skupina za policijsko infiltracijo in provokacijo. Pod maskami smo vsi enaki, a pod maskami so lahko tudi policisti. Kako rešiti ta problem. najbrž še ni znano, gotovo pa aktivisti delajo veliko na tem. Maja 2001 se v Quebecu organizira črni blok, ki je navdušujoče sodeloval z ostalimi demonstranti in celo lokalnim prebivalstvom. Odplesan je pravi festival proti kapitalizmu, kjer zadeva ni ušla kontroli. Bilo je zelo dobro preračunano in dogovorjeno, koliko nasilja in kakšnega nasilja je potrebno s strani črnega bloka za doseg cilja demonstracij. Tako je tam črni blok deloval smiselno po načrtu. Po Pragi se je v Evropi velik protest zgodil v Göteborgu na Švedskem, ob srečanju Evropske unije. Tam so državne sile same izzvale nasilje, saj so vdrli v prostor, kjer so bili demonstranti nastanjeni. Črni blok je štel okrog tisoč aktivistov in v svojih akcijah so zopet presegle sami sebe. Mnogo nepotrebnih nasilnih dejanj in vandalizem nad lastnino, ne glede na logo. Končalo se je s streli iz policijskih pištol in zapori, v katerih so nekateri aktivisti še danes. Genova je bila gotovo razred zase. Črnih blokov je bilo tam najbrž več, koliko je bilo tistih pravih, ostaja vprašanje. Brutalno nasilje italijanske policije je izzvalo še hujši odziv demonstrantov in na koncu je bil rezultat razbito mesto, požgane banke, stotine pretepenih, hospitaliziranih in aretiranih, ter smrtna žrtev, Carlo Giuliani, ki je bil ubit med spopadom z orožniki. Govorilo se je o številnih težavah, napakah in protislovjih samega gibanja, a črni blok se je obdržal in se zopet pojavil na demonstracijah proti EU na srečanju v Bruslju, decembra 2001. Po "kaosu" v Genovi je bil Bruselj za mnoge svetla točka, saj so bila dejanja črnega bloka precej bolj premišljena, tarče dobro izbrane in nasilje primerno uporabljeno. Anarhisti so organizirali svoje demonstracije, znotraj katerih je deloval tudi črni blok. Le temu je uspelo prepoznati in izločiti nekaj policijskih infiltratorjev, tarče napadov so bile le banke in policijska postaja, na žalost pa se je zopet pojavilo delikatno razbijanje avtomobilov. Kljub vsemu je bil ta črni blok eden izmed zglednejših in nam vliva upanja za prihodnje.

Kako se bo vse skupaj nadaljevalo, ni jasno. Anarhizem najbrž ne bo ponovil napake iz 19. stoletja, ko so anarhisti posegli po skrajnih sredstvih in ko so individualna nasilna dejanja bila edino vidno anarhistično delovanje. Poizkusi formiranja črnih blokov se bodo zagotovo nadaljevali, a taktike in delovanje bo treba vnovič prediskutirati in izboljšati. Policija že zdaj zelo otežuje delo aktivistom in črni bloki se organizirajo vedno težje. Morda lahko ravno to pripelje do bolj

uspešnega aktivizma črnega bloka, saj bo v prihodnje potrebno akcije načrtovati še bolj premišljeno. V večji meri bodo potrebni osebni kontakti aktivistov in konkretni dogovori, kar bo tudi preprečevalo infiltracije policistov ali tistih, ki se v črni blok povežejo le zaradi želje po nasilju. Izoblikovana bo morala biti notranja struktura in akcije se bodo nadaljevale. Kot je dejal eden izmed anarhistov, ki je bil v Genovi razočaran nad dejanji soborcev (?) in ki vidi potrebo po spremembah, diskusijah in dogovorih: "Važno je, da ostanemo na ulicah! Važno je, da ostanemo skupaj!"